

ת"פ 33658/01/18 - מדינת ישראל נגד גל מזל טוב

בית משפט השלום בראשון לציון
ת"פ 33658-01-18 מדינת ישראל נ' מזל טוב

בפני בעניין: כבוד השופט עמית מיכלס
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

גל מזל טוב

הנאשם

גזר דין

רקע ועובדות כתב האישום

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו, במסגרת הסדר דיוני שכלל את תיקון כתב האישום, בשלוש עבירות של סחר בסם מסוכן, לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973.
2. **על פי פרט האישום הראשון** בכתב האישום המתוקן, מכר הנאשם בארבעה מועדים שונים במהלך החודשים נובמבר - דצמבר 2017, לאדם אותו הכיר במסגרת שירותו הצבאי סם מסוכן מסוג מריחואנה, במשקל של כגרם ובתמורה ל-100 ₪ בכל פעם.
- על פי פרט האישום השני**, מכר הנאשם בחמישה מועדים שונים במהלך החודשים יוני עד דצמבר 2016 לבחורה עמה ניהל קשר אינטימי במועד שקדם לביצוע העבירה, סם מסוכן מסוג מריחואנה במשקל של כגרם ותמורה ל-100 ₪ בכל פעם.
- על פי פרט האישום השלישי**, מכר הנאשם במספר מועדים "שלא פחתו מ-10 הזדמנויות" לאדם נוסף סם מסוכן מסוג מריחואנה במשקל של כגרם ובתמורה ל-100 ₪ בכל פעם.

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן מיום 7.10.2019 עולה שהנאשם כבן 27, מתגורר עם אמו, ומזה מספר חודשים עובד

כטבח במסעדה. הנאשם גויס לצה"ל, ושירת תחילה בתפקיד לוחם במשך 8 חודשים, ובהמשך בתפקיד נהג משאית. בעקבות מעצרו בתיק הנוכחי סיים את שירותו הצבאי לאחר שנתיים וחצי. מאז תחילתו של ההליך הפלילי, עבד במספר עבודות, כאשר בחודשים האחרונים הוא עובד כטבח במסעדה. הנאשם שיתף כי הוא טרוד בעניינים כלכליים, כאשר בשל התנהלותו הכלכלית צבר חובות אותם הוא מבקש להחזיר.

הנאשם שולב ביחידה לנפגעי התמכרויות בראשון לציון ואף לקח חלק בטיפול פרטני.

שירות המבחן המליץ להימנע מהרשעת הנאשם, זאת הן על מנת שלא לחסום לו אפשרויות תעסוקתיות עתידיות, והן על מנת להעביר לו מסר מחזק על התגייסותו להליך השיקומי, ועל אף שלא עלה בידיו להצביע על פגיעה קונקרטיה בתפקודו כיום.

שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה לצד צו של"צ בהיקף של 200 שעות.

4. חוות דעת שהתקבלה מאת הממונה על עבודות השירות מצאה את הנאשם כשיר לבצע עבודות שירות.

ראיות לעונש, טיעוני הצדדים לעונש ודבר הנאשם

5. מטעם הנאשם העיד מר אהרון דניאל, מנהל בחברה בה עובד הנאשם במשלוחים למעלה משנה, שביקש להקל בעונשו של הנאשם, על מנת לאפשר לו להתפתח בחברה. לדבריו, ביקש לקדם את הנאשם להיות "מנהל פעילות במשטרת ישראל", אולם הדבר לא התאפשר לו בגלל התיק הפלילי המתנהל נגדו. עוד הוסיף כי הרשעה תפגע בנאשם שלא יוכל להשתתף ב"פעילויות תחת משרד הביטחון". לשאלת ב"כ המאשימה כיצד הנאשם לא סיפר לשירות המבחן על עבודתו בחברת המשלוחים, שכאמור נמשכת למעלה משנה, השיב שהוא עצמו לא היה בקשר עם שירות המבחן.

6. עוד העיד לטובת הנאשם מר איציק מילס, מנהל לוגיסטיקה בחברת ההובלות, שעם קבלתו של הנאשם לעבודה הוא מיד התבלט, וכי מדובר באחד העובדים הטובים ביותר שיש לו.

7. בישיבת הטיעונים לעונש מיום 27.10.2019 הוגש מסמך מטעם החברה בה עובד הנאשם (נ/1). בישיבת הטיעונים לעונש הנוספת, שנערכה ביום 16.12.2019, הוגשו מטעם הנאשם מסמכים שונים מטעם "דף חדש" (נ/1), מסמכים שונים מהצבא ומהמוסדות החינוכיים בהם למד (נ/2), תלושי שכר מחברת ההובלות (נ/4), מסמכים שונים מתוך תיק החקירה לצורך ביסוס טענות ב"כ הנאשם בדבר קיומה של אכיפה בררנית (נ/5, נ/6).

טיעוני המאשימה בתמצית

8. לאחר שהפנה לנסיבות ביצוע העבירות, לערכים המוגנים בהם פגע הנאשם ולהלכות הנוהגות בדבר הצורך להטיל על נאשמים בעבירות סמים עונשים מחמירים, עתר ב"כ המאשימה לקביעת מתחם עונשי הנע בין 6 ועד 14

חודשי מאסר לאישומים 1 ו-2, ומתחם עונשי הנע בין 8 ועד 18 חודשים לאישום 3, כאשר לדבריו יש להתייחס לכל אישום כאל אירוע עברייני נפרד.

לדברי ב"כ המאשימה, לנאשם אין אמנם הרשעות פליליות, אולם לחובתו 5 הרשעות תעבורה (ת/1), ובכלל זה הרשעה בעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים. עוד ציין שמאז מועד ביצוע העבירות ועד היום לא נפתחו נגד הנאשם תיקים פליליים חדשים.

נוכח חומרת מעשי הנאשם ובשל העדר פגיעה קונקרטיה בשיקומו, התנגד ב"כ המאשימה לעתירת הנאשם לביטול הרשעתו. עוד ביקש שלא להיעתר להמלצת שירות המבחן להסתפק בעונש של צו מבחן וצו של"צ, וציין שנוכח עמדת שירות המבחן, תעתור המאשימה להטיל על הנאשם עונש של מאסר בעבודת שירות ברף העליון, לצד קנס כספי, מאסר מותנה, פסילה ופסילה על תנאי.

טיעוני ב"כ הנאשם בתמצית

9. מנגד, ביקש ב"כ הנאשם להכיר במקרה כמקרה חריג, ולאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה. לדבריו, עניינו של הנאשם נופל בגדר מבחני המשנה של "הלכת כתב", כאשר נסיבות המעשים, היינו מכירות בסכומים קטנים לחברו באישום 1 ולחברתו באישום 2, מתיישבים אף הם עם אפשרות סיום ההליך ללא הרשעה.

אשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ציין ב"כ הנאשם שחרף העובדה שלמד בחינוך המיוחד, התגייס לצבא ועבד על מנת לפרנס את משפחתו. עוד הפנה להליך הטיפולי אותו עבר הנאשם, לחלקים החיוביים בתסקיר שהתקבל ולמוטיבציה שהפגין להמשיך בטיפול. בתוך כך טען שמאחר שההמלצה כוללת את העמדתו של הנאשם במבחן, ניתן יהיה להרשיעו גם בהמשך, ככל שלא יעמוד בתנאיו. בהמשך לאמור אף הסכים ב"כ הנאשם שהנאשם יועמד למבחן לתקופה ארוכה יותר מזו שהומלצה על ידי שירות המבחן.

ב"כ הנאשם ביקש להקל בעונשו של הנאשם גם מן הטעם שהמאשימה נקטה ב"אכיפה בררנית" כלפי הנאשם כאשר בחרה שלא להעמיד לדין את הקונים, ובכלל זה את ע"ת 2, לה מכר הנאשם את הסמים באישום השני, זאת על אף שהודתה בכך שתיווכה בסמים בין הנאשם לבין חברה שלה.

לדבריו, עונש של מאסר בעבודות שירות יפגע במשפחת הנאשם, שעול הפרנסה ייפול עליה.

10. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה וסיפר שבמועד ביצוע העבירות היה "בסוג של תיהום" וכי כיום נמצא ב"צד השני", כלומר במקום אחר. לדבריו, ככל שיוטל עליו עונש של מאסר בעבודות שירות, הדבר יחזיר אותו אחורה. עוד הוסיף שהוא משמש כ"גב" של אמו, הוא התבגר, הפנים את מעשיו והשתנה.

סוגיית ביטול ההרשעה

11. כפי שנפסק לא אחת, ביטול הרשעה בהליך פלילי מהווה חריג לכלל לפיו מקום שהוכחה אשמתו של אדם,

יסתיים ההליך בתוצאה של הרשעתו בדיון. הטעמים לכלל זה נקבעו בשורה ארוכה של החלטות של בית המשפט העליון, ובהם הצורך להעביר מסר של הרתעת היחיד והרבים, לשקף את הפסול שבמעשה בעיני החברה, ולאפשר הטלת עונש מרתיע במידת הצורך.

על אף שלצד כלל זה נקבע בפסיקה כלל נוסף, לפיו הענישה לעולם תהיה ענישה אינדיבידואלית, הרי שחריג זה נועד להתמודד עם מצבים בהם קיימים פערים שהוגדרו כ"בלתי נסבלים" בין עוצמת הפגיעה של ההרשעה הפלילית בנאשם לבין התועלת שתצמח מהרשעתו ולאינטרס הציבורי החברתי הכללי [ע"פ 9893/06 לאופר נגד מדינת ישראל (31.12.2007)].

בפסק הדין המנחה, ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (להלן: עניין כתב) נקבע

שהימנעות מהרשעה אפשרית בהצטברותם של שני גורמים מרכזיים: האחד, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים. השני, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, כאשר דרישת הפסיקה היא להוכחת קיומו של נזק קונקרטי שייגרם בסיכויי השיקום כתוצאה מההרשעה.

אשר לטיב הדרישה לקיומו נזק קונקרטי נקבע ברע"פ 7224/04 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (10.11.2014) שיש לבססה היטב בראיות:

"אין לקבל גישה לפיה, די במידת ודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי כדי להימנע מהרשעתו של הנאשם, יש להצביע על כך שהרשעתו של הנאשם תביא "לפגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו", ולבסס טענות אלה בתשתית ראייתית מתאימה... אין די בהצגת הסכם עבודה, לפיו הרשעה בפלילים עשויה להשליך על תעסוקתו העתידית של המבקש" (ההדגשה הוספה - ע.מ.).

[ראו גם: רע"פ 5018/18 בוזגלו נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (21.10.2018); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (10.6.2014); רע"פ 1097/18 בצלאל נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (18.04.2018)].

עוד יש לציין שניסיונות שנעשו לאחרונה בניסיון "להגמיש" את הכללים שנקבעו בפסיקה לצורך הימנעות מהרשעה, נדחו על ידי בית המשפט העליון [רע"פ 6403/18 יניב הרוש נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (28.11.2018); רע"פ 6819/19 פלקס סרוסי נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (28.10.2019); רע"פ 2327/19 אדוארדו נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (19.5.2019); רע"פ 1240/19 עופר בר לוי נ' מדינת ישראל בפסקה 8 (24.3.2019)].

ההלכות שנקבעו, ובכלל זה הצורך בהוכחת נזק קונקרטי, יפות גם בשעה שעסקינן בנאשמים צעירים נעדרי עבר פלילי [ראו: ע"פ 5803/13 דוד אליהו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (5.12.2013); ע"פ 3255/14 יוסף ביטון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (16.3.2015); רע"פ 7109/14 צור סייג נ' מדינת ישראל, פסקאות 8-10 (20.11.2014); רע"פ 3989/15 שי גוזלאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (9.8.2015)].

12. יישום ההלכות על המקרה שלפנינו, מוביל למסקנה שבעניינו של הנאשם לא מתקיימים הקריטריונים המחמירים שנקבעו בפסיקה לצורך הימנעות מהרשעה.

אשר לסוג העבירה בה הורשע הנאשם, הרי שמדובר באחת העבירות החמורות בספר החוקים, שעל פי רוב זוכה ליחס מחמיר בענישה. לא אחת נפסק שכאשר מדובר בעבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים, בפרט עבירות של סחר בסמים, לא יסתיים הליך משפטי תוך הימנעות מהרשעה, ומקרים אלו יישמרו למקרים הייחודיים והחריגים ביותר [ראו עפ"ג (מרכז) 70570-02-19 מדינת ישראל נ' לוי (8.7.2019)]. במקום אחר נקבע שסיום הליך פלילי שעניינו סחר בסמים ללא הרשעה פוגע באינטרס הציבורי שעיקרו הרתעת הרבים [רע"פ 1183/18 ששון נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.3.2018)].

על כך יש להוסיף שבמקרה שלפנינו אין מדובר במכירה בודדת כי אם במספר מכירות לשלושה אנשים שונים. אין חולק על כך ששניים מהאנשים היו מוכרים לנאשם, אולם אין הדבר מקהה מחומרת מעשיו, מה גם שהנאשם מכר סמים, במספר הזדמנויות, גם לאדם נוסף אותו לא הכיר.

13. ניתן היה לעצור את הדיון בנקודה זו, אולם למען שלמות התמונה אבהיר שלא עלה בידי הנאשם להצביע אף על קיומו של נזק קונקרטי בשיקומו. כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, בשלב זה של חייו הנאשם אינו מגובש בתכניותיו להמשך חייו בכל הנוגע ללימודים ועבודה. לא נעלמה מעיני המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשם "על מנת שלא לחסום אפשרויות תעסוקתיות עתידיות" ועל מנת להעביר לו מסר מחזק על התגייסותו להליך שיקומי. ואולם, אין די בשיקולים אלו כדי לעמוד באמות המידה שנקבעו בהלכות עליהם עמדנו לעיל, וכפי שנראה מיד, הם אינם עולים בקנה אחד אף עם האינטרס הציבורי להילחם בתופעת הסחר בסמים מסוכנים.

במאמר מוסגר אציין שתמונה בעיני העובדה שדבר העסקתו של הנאשם בחברת ההובלות מזה תקופה ארוכה לא הובא כלל לידיעת שירות המבחן, כאשר לצד זאת בחר הנאשם להבהיר לשירות המבחן שהוא עובד במסעדה מזה מספר חודשים.

על אף שפרט זה הוסתר משירות המבחן, אתיחס אליו בכל זאת. רצונה של החברה לקדם את הנאשם הינו דבר מבורך. ואולם, עתה, כאשר היא מודעת למעשיו, תוכל לשקול לעשות כן ככל שהדבר מתיישב עם מדיניותה ונהליה, ואין בקביעת בית המשפט האם עניינו של הנאשם יסתיים בהרשעה אם לאו כדי לשנות מהעובדה שהמעשים נעשו על ידו. בטוחני שהחברה תדע לשקלל את מכלול תכונותיו הטובות של הנאשם, עליהם העידו שני עדי האופי, לצד אופי המעשים בגינם הורשע בהליך זה, לקראת קבלת ההחלטה בדבר המשך עבודתו במסגרתה.

הערה נוספת נוגעת לדברי מר דניאל, לפיהם הרשעה תמנע מהנאשם לעבוד עם משטרת ישראל או עם משרד הביטחון. גם כאן, אין בכוונת בית המשפט להיות חלק מניסיון להסתיר את מעשיו של הנאשם מעיני הגופים הביטחוניים והאחרים עמם עובדת החברה, וחזקה על גורמים אלו שיבחנו את מידת השפעת ההרשעה על הסיווג הביטחוני של הנאשם במבט כולל, בהתאם לכללים הנהוגים במקרים דומים.

14. לא נעלמו מעיני ההחלטות השונות שהוגשו מטעם ההגנה, בהם נמנעו בתי משפט מהרשעת נאשמים בעבירות שונות. ואולם, מעבר לעובדה שרובן ככולן של ההחלטות הינן ישנות יחסית, והן אינן משקפות את מגמת הפסיקה נכון להיום, הרי שברבות מהן מדובר במקרים מיוחדים בהם ההימנעות מהרשעה באה על רקע גילם הצעיר של הנאשמים שחלקם היו תלמידים שעמדו לפני גיוס, או מיד לאחר גיוס לצבא, ועקב החשש מפגיעה בגיוסם או באפשרות קידומם בצבא [ע"פ (ת"א) 70427/02; רע"פ 5228/00; וכן החלטות שאוזכרו בסעיפים 8,9 ו-11 במסמך שצורף לאסופת הפסיקה, אותן לא ניתן היה למצוא במאגרים המשפטיים].

בהחלטות נוספות שצוינו או הוגשו, על פי רוב של בתי משפט השלום, מדובר במקרים פרטניים שאינם מעידים על הכלל, ויתכן שלא בכדי היה על ב"כ הנאשם לנדוד בזמן שנים רבות אחורה על מנת למצוא את אותם מקרים בודדים בהם הסתיים עניינם של סוחרי סמים מבלי שהורשעו [ראו ת"פ (י-ם) 2856/05; ת"פ (ת"א) 9050-04-13, בו ציין השופט בגזר הדין מספר פעמים את חריגות החלטתו במקרה הייחודי שנדון בפניו; ת"פ (ת"א) 44597-02-13 בו מכר הנאשם סמים בתוך תקופת זמן קצרה ביותר לסוכן משטרתי שראה בו ידיד, ואף סירב למכור לו סמים בפעמים בהם ביקש זאת ממנו הסוכן; ת"פ (רח') 44822-08-17 שלא עסק בעבירה של סחר בסם מסוכן]. פסקי דין נוספים שצורפו לאסופת הפסיקה לא עסקו כלל בעבירות סמים ובחלקם הסתיים עניינם של הנאשמים בהרשעתם, ומכאן שלא ברורה הסיבה להגשתם מלכתחילה.

15. אשר על כן, הבקשה לביטול הרשעתו של הנאשם נדחית.

קביעת מתחם העונש ההולם

מעשה אחד או ריבוי מעשים

16. מאחר שבמקרה שלפנינו מדובר במספר עסקאות סמים, הרי שלצורך קביעת מתחם הענישה יש לבחון תחילה האם מדובר באירוע אחד, או שמא במספר אירועים נפרדים, בהסתמך על "מבחן הקשר ההדוק" [דעת הרוב בע"פ 4910/13 ג' בר נ' מדינת ישראל (29.10.14)]. בע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' יוסף דלאל (3.9.15) נקבעו מבחינה עזר לבחינת הקשר ההדוק:

"...במסגרת זו ניתן לבחון, למשל, האם ביצוען של העבירות מאופיין בתכנון, האם ניתן להצביע על שיטתיות בביצוע העבירות, האם העבירות התרחשו בסמיכות של זמן או מקום, האם ביצועה של עבירה אחת נועד לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת או את ההימלטות לאחר ביצועה, וכיוצא באלו נסיבות עובדתיות. קיומה של נסיבה אחת או יותר מנסיבות אלו (ואין זו רשימה סגורה) עשוי להעיד על קשר הדוק בין העבירות השונות, המלמד כי באירוע אחד עסקינן. בבחינת הנסיבות העובדתיות, מן ההכרח לבית המשפט להעמיד לנגד עיניו את השאלה האם השקפה על העבירות כעל כמה אירועים תהא מלאכותית, באופן שיגרע ממהות העניין בכללותו, או שלא ישקף את סיפור המעשה כהווייתו".

17. יישום מבחינה העזר על המקרה שלפנינו, מוביל למסקנה שיש להתייחס לכל אישום כאל אירוע עברייני נפרד, זאת על אף קווי הדמיון הקיימים ביניהם. עם זאת, מאחר שכל אישום מכיל מספר מכירות שהתבצעו לאותו קונה בתוך פרק זמן קצר, הרי שיש לראות בו אירוע אחד "מרובה מעשים" [ראו רע"פ 4687/15 אייל פלג נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (13.8.2015)]. מסקנה זו מתבקשת הן מהעובדה שמדובר במספר רב של עסקאות סמים שבוצעו עם שלושה קונים שונים והן מהעובדה שהעסקאות בוצעו במועדים שונים שנפרסו על פני תקופה ארוכה.

18. ואולם, כפי שציינתי במספר החלטות בעבר, עמדתי היא שלדיון בעניין מספר ה"אירועים העברייניים" יש נפקות מעשית מועטה בלבד. הטעם לכך הוא שממילא גם אם היה נקבע שמעשי הנאשם בשני אישומים או יותר מהווים אירוע עברייני אחד, עדיין היה מקום להתחשב לצורך קביעת המתחם העונשי במספר המעשים העברייניים המרכיבים את אותו "אירוע". בעניין זה קבע השופט ע' פוגלמן בע"פ 2454/18 שיינברג נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (2.12.2018): "לעיתים, העובדה שהאירוע כולל כמה מעשים יכולה לשוות לו מידה נוספת של חומרה" [וראו גם עניין ג'אבר].

הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם

19. הערכים החברתיים עליהם נועדה פקודת הסמים המסוכנים להגן הם הגנה על הציבור ושמירה על בריאותו הפיזית והנפשית כתוצאה מנזקי השימוש בסמים מסוכנים והשפעתם הממכרת וההרסנית. בתוך כך הוכרה בפסיקה גם ההשפעה העקיפה הנגרמת כתוצאה משימוש בסמים, ובכלל זה ביצוע עבירות פליליות לצורך השגת הסם, וכפועל יוצא מכך הצורך להגן על ביטחונם האישי של הציבור ועל רכושם. ובלשונו של בית המשפט העליון [ע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יניב יונה, פסקה 4 (4.4.2012):

"את נגע הסמים יש לעקור מן השורש. ייצור, הפצה, סחר וכמובן גם שימוש בסמים - כל אלו מסבים נזק עצום. הנזק נגרם לא רק למעגל הסגור של המעורבים הישירים בביצוע העבירות, אלא גם לחברה בכללותה."

באותו פסק דין עמד בית המשפט העליון על הצורך להחמיר בענישת עברייני הסמים:

"למאבק בנגע הסמים יש שותפים רבים. חלקם מתמקדים בחינוך מניעתי ובהסברה. אחרים מסייעים בהליכי הגמילה. לצידם פועלים גם אנשי אכיפת החוק, שתפקידם לסכל את עבירות הסמים וללכוד את העבריינים. אף בית המשפט נוטל חלק חשוב במאבק, באמצעות הטלת עונש מרתיע על מי שהורשע בעבירות סמים."

20. בע"פ 6747/11 מדינת ישראל נ' אבו רקייק (3.1.13), חזר בית המשפט העליון והדגיש את החומרה הטמונה בעבירות סמים:

" הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכול, לשרת את מטרת הגמול לעבריין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו, שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים..."

על החומרה היתרה בעבירות של סחר בסמים עמד השופט מ' חשין בע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' שמאי (9.2.2004):

"בבואו לגזור עונשים על סוחרי הסמים כמערערים שלפנינו, שומה עלינו, על בית המשפט, לשוות נגד עיניו את צרכני הסמים הפגועים, את משפחותיהם המפוררות ואת הנחיית המחוקק מה עונש ראוי להטיל על מי שהביא כל אלה. לביעור נגע הסמים אין די ברטוריקה. נדרשים אנו למעשים של ממש. חובה היא המוטלת על בית המשפט להעלות את תרומתו למלחמה של החברה במשחיתיה..."

עוד נקבע בע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (22.6.2010):

"הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכל לשרת את מטרת הגמול לעבריין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו, שנית, על העונש להעביר מסר חד משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים, תהא אשר תהא הפונקציה אותה הוא ממלא בשרשרת זו של העברת הסם מיד ליד." (ההדגשה הוספה - ע.מ.)

בכל הנוגע למידת ההתחשבות בנסיבותיו האישיות של הנאשם, נקבע בע"פ 7070/03 זניד נ' מדינת ישראל (5.9.2005) כי "תהינה נסיבותיו של העבריין חמורות וקשות ככל שתהינה, הן נדחות מפני האינטרס הציבורי."

21. וברוח ימנו אנו, גם את הטענות בדבר "הקלה" ביחס רשויות המדינה לסמים הנחשבים "קלים" ולסחר בהם, יש לדחות מכל וכל. ראו בעניין זה דברי השופט י' עמית בע"פ 2596/18 זנזורי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (12.8.2018), בשינויים המתבקשים:

"ריבוי המקרים המובאים לפנינו בעת האחרונה - של גידול, ייצור והפקת קנבוס לשם הפצה ומכירה, כמו גם הפצה ומכירה של קנבוס תוך שימוש באפליקציית ה'טלגראם', מעוררים את התחושה, הגם שאינה מגובה בסטטיסטיקה או במחקר אמפירי, כי המדיניות שבאה לידי ביטוי בחוק הסמים המסוכנים (עבירת קנס מיוחדת - הוראת שעה), התשע"ח-2018 (שתחולתו ביום 1.4.2019) - זלגה שלא בטובתה למחוזות אחרים. צרכנים ומשתמשים ואנשים נורמטיביים, שבעבר לא היו נכונים ליטול על עצמם סיכון להסתבך בעולם הפלילי, נכונים כיום לילך צעד נוסף ולהפוך למגדלים ולסוחרים בסם. זאת, מתוך תפיסה שגויה כי מדובר ב"סמים קלים", ובהינתן הטכנולוגיה המאפשרת מכירה והפצה קלה ו"סטריילית" של סמים. ברם, סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים "קלים", תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזרתם." (ההדגשה הוספה - ע.מ.)

נסיבות הקשורות בביצוע העבירות

22. מתסקיר שירות המבחן עולה שהנאשם מסר שביצע את העבירות שלא למטרות רווח, אלא על מנת להוזיל את עלויות רכישת הסמים לשימושו העצמי בדרך של קניית כמות גדולה יותר של סמים.

עמוד 8

הנאשם מכר סמים מסוג קנאביס, שאינם נמנים על הסמים ה"קשים", במשקל של כגרם ובתמורה ל-100 ₪ בכל פעם, לשלושה קונים שונים במהלך השנים 2016-2017. על פי נוסח כתב האישום ביצע הנאשם לא פחות מ-19 עסקאות.

כאמור, שניים מהקונים היו מוכרים לנאשם, אולם לא הייתה לו היכרות עם הנאשם באישום השלישי.

מהאמור עולה שמידת הפגיעה בערך המוגן היא נמוכה - בינונית.

מדיניות הענישה הנוהגת

23. את מדיניות הענישה הנוהגת סקרתני בהרחבה בת"פ 2791-06-18 מדינת ישראל נ' פסו (18.7.2019), ולאחריה קבעתי מתחם עונשי הנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודת שירות ועד 10 חודשי מאסר בפועל למכירה בודדת של סם מסוכן מסוג קנאביס בכמות קטנה.

מתחם זה, הנוגע למכירה הבודדת, אושר על ידי בית המשפט המחוזי בעפ"ג (מרכז) 8209-08-19 מדינת ישראל נ' פסו (9.12.2019).

לפסיקה נוספת בנסיבות דומות למקרה שלפנינו ראו גם:

א. עפ"ג (מרכז) 13964-09-17 זסלבסקי נ' מדינת ישראל (18.3.2018), בו אושר מתחם ענישה הנע בין 9 ל-24 חודשי מאסר בפועל לנאשם שביצע 7 עסקאות בהן מכר ל-3 קונים שונים סם מסוכן מסוג קנאביס בכמות קטנה הנעה בין 1 ל-2 גרם בכל פעם ועל בסיס תשלום של 120 ₪ לגרם. על הנאשם נגזר עונש של 6 חודשי מאסר בעבודות שירות תוך חריגה מהמתחם מטעמי שיקום, ולאחר שנקבע ש"גם מי שפועל למכירת סם עבור חברים, בפדיון נמוך ואולי אף ללא רווח כלל, תורם להפצת נגע הסמים ולהחטאת אחרים".

יש לציין שגם במקרה זה נדחתה בקשת הנאשם להימנע מהרשעתו, ולא התקבלה המלצת שירות המבחן להטיל עליו צו של"צ כעונש עיקרי.

ב. ברע"פ 5712/16 אייזנבאך נ' מדינת ישראל (17.8.2016), אושר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל שנגזרו על נאשם שמכר במשך כ-4 חודשים ל-3 אנשים שונים סם מסוכן מסוג קנאביס, במשקלים הנעים בין 1 ל-10 גרם בכל פעם. הנאשם נעדר עבר פלילי, תסקיר שהתקבל בעניינו היה חיובי ואף המליץ להטיל עליו צו של"צ כעונש עיקרי.

ג. ברע"פ 3627/13 שדה נ' מדינת ישראל (22.5.2013), אושר עונש של 7 חודשי מאסר בפועל לנאשם שהורשע, על יסוד הודאתו, בכך שמכר לשלושה אנשים שונים בשתי הזדמנויות סם מסוכן מסוג קנאביס במשקל של עד 1 גרם ובתמורה ל-80 ₪ בכל פעם. תסקיר שהתקבל בעניינו של הנאשם לא נשא אופי חיובי.

ד. בת"פ (רמלה) 49401-08-15 מדינת ישראל נ' יהל (22.5.2016), הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו,

במכירת סם מסוכן מסוג קנאביס לשלושה אנשים שונים ובנסיבות חברתיות בכ-12 הזדמנויות בסך הכול. באחת ההזדמנויות מכר סם מסוכן מסוג חשיש. גם כאן כמות הסם הייתה קטנה (עד 5 גרם) והתמורה נעה בין 50 ל-600 ₪. נקבע מתחם עונש הולם לכלל המקרים שנע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל-24 חודשי מאסר, וכן מתחם הנע בין עבודות שירות ברף נמוך ועד ל-12 חודשי מאסר למכירה בודדת. לאחר שנמצא שהנאשם עבר הליך שיקומי, הוטל עליו לרצות 6 חודשי מאסר בעבודות שירות.

24. פסיקה נוספת שהוגשה מטעם המאשימה עסקה במקרים חמורים מהמקרה שלפנינו, ועל כן אין ללמוד מהם גזירה שווה לענייננו.

פסיקה שהוגשה מטעם ההגנה עוסקת אף היא במקרים שונים שאינם רלוונטיים לענייננו: בעפ"ג (חי') 26985-08-19 מדובר בנאשם שגידל סמים, מבלי שמכר אותם לאחרים, שעונשו הוקל לאחר שעבר הליך מוצלח של גמילה מסמים; בעפ"ג (י-ם) 43146-02-18 מדובר בנאשם שמכר פעמיים סם מסוכן מסוג קנאביס בכמויות קטנות לשוטר סמוי, כאשר הוטל עליו עונש של של"צ לאחר שנמצא לא כשיר לבצע עבודות שירות עקב בעיות רפואיות-נפשיות.

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות

25. הנאשם כבן 22 והוא נעדר הרשעות קודמות.

מתסקיר שירות המבחן עולה שהנאשם קיבל אחריות על מעשיו, וחש בושה נוכח ההשפעה השלילית של מעורבותו בפלילים על הקשר עם בני משפחתו.

מהתסקיר עולה שהנאשם החל להתנסות בסמים החל מגיל 16, תחילה בניסוי גיא ובהמשך בחשיש. במהלך שירותו הצבאי הפך השימוש בסמים לאינטנסיבי ויומיומי, כאשר בתקופה זו החל לרכוש סמים מראש לשימושו האישי.

החל מחודש מרץ 2018 מטופל הנאשם ביחידה להתמכרויות בראשון לציון, כאשר מדיווח שהתקבל על ידי גורמי הרווחה עולה שהנאשם שיתף פעולה באופן מלא, השתתף בשתי קבוצות טיפוליות ושולב בטיפול פרטני. לצד זאת נמסר שהנאשם התקשה להביע עצמו בטיפול הקבוצתי. גורמי הטיפול אף התרשמו שהנאשם התקשה להפנים ולהביא לכדי יישום את שלמד במפגשים הפרטניים, וציינו כי צפויה לו עוד כברת דרך עד להשגת המטרות הטיפוליות שהוגדרו. בדיקות שתן שמסר הנאשם נמצאו נקיות משרידי סם. הנאשם הביע נכונות להמשיך טיפול ביחידה, זאת עקב חששו שמא יחזור לשימוש בסמים ללא ליווי בשלב זה של חייו, בין היתר לאור סביבתו החברתית.

26. בשים לב לאמור, כאשר מצד אחד חומרת מעשיו ומנגד הצדדים החיוביים שצינו לעיל, כמו גם החשש מדרדור מצבו כפועל יוצא מריצוי עונש מאסר בין כתלי הכלא; העדר דפוסים עברייניים; חלופה הזמן שנוצל, כאמור, כיאות לצורך השתלבות בהליך שיקומי; ניקיונו של הנאשם כיום מסמים; הצורך בהטלת צו מבחן לאור מצבו של הנאשם נכון להיום - עונש אותו לא ניתן להטיל לצד עונש של מאסר בפועל; עמדתה ההגונה והמאוזנת של המאשימה - כל אלו מובילים למסקנה שיש להטיל על הנאשם עונש שלא יכלול רכיב של מאסר בפועל, וכי ניתן להסתפק במקרה זה בעונש של מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

לא מצאתי להיעתר לבקשת ב"כ הנאשם להסתפק בצו של"צ כעונש עיקרי, גם אם בהיקף נרחב, זאת על מנת שלא לפגוע ביתר שיקולי הענישה, ובהם שיקולי הגמול וההרתעה.

27. בשולי הדברים אציין שיש לדחות מכל וכל את הטענה בדבר קיומה של אכיפה בררנית. לצורך ביסוס הטענה הוגשה מטעם ההגנה חקירתה של חברתו של הנאשם, לה מכר את הסמים באישום 2. לדברי החברה, מתוך פעמים רבות בהן מכר לה הנאשם סמים, העבירה לנאשם 3 פעמים 100 ₪ מחברתה שביקשה שהנאשם יקנה סמים גם עבורה. מעבר לנסיבותיה האישיות של החברה, המוזכרות בהודעתה, אין דומים מעשיה למעשיו של הנאשם. במאמר מוסגר אציין שנסיבות ביצוע העבירות כפי שעולות מחקירתה של החברה חמורות מאלו המתוארות בכתב האישום בהם הורשע הנאשם במסגרת הליך זה, ומוטב היה לה לחקירה לו לא הייתה מוגשת כלל.

למען הסר ספק אציין שגם לו הייתי מקבל את טענת האכיפה הבררנית, לא היה בכך כדי להשפיע על התוצאה העונשית, שממילא מקלה עם הנאשם, או על שאלת ביטול הרשעתו.

28. בכל הנוגע למשך המאסר, מצאתי להושיט יד לנאשם ש"תפס את עצמו בידיים" וניצל את ההליך המשפטי לצורך החזרת חייו למסלול תקין. על מנת שלא לפגוע בנאשם יתר על המידה, אסתפק בתקופת מאסר מדודה, שכאמור תרוצה בדרך של עבודות שירות.

סוף דבר

29. אשר על כן אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 4 חודשים אותו ירצה בעבודות שירות. הנאשם יבצע את עבודות השירות בבית האבות הבולגרי בראשון לציון. מאחר שמועד תחילת עבודות השירות שנקבע בחוות דעת הממונה חלפה זה מכבר, יחל הנאשם לבצע את עבודות השירות ביום 9.2.2020. במועד זה יתייצב הנאשם לא יאוחר מהשעה 08:00 ביחידת עבודות השירות, מפקדת מחוז מרכז.

מובהרת לנאשם חובת שיתוף הפעולה עם הממונה על עבודות השירות ועם מקום ההשמה, וכי כל חריגה מהכללים יכול ויובילו להפקעת עבודות השירות ולריצוי יתרת התקופה בדרך של מאסר ממש.

ב. מאסר למשך 6 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מהיום על עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים מסוג פשע.

ג. מאסר למשך 2 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מהיום על עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים מסוג עוון.

ד. קנס בסך 2,000 ₪ או 20 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.3.2020.

ה. צו מבחן למשך שנה מהיום. מובהר לנאשם שככל שלא יעמוד בצו המבחן או לא ישתף פעולה עם שירות המבחן, יוחזר עניינו לבית המשפט שיוכל לגזור את דינו מחדש.

30. המזכירות תעביר העתק גזר הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

31. ניתן בזאת צו כללי למוצגים. הסמים יושמדו.

32. כסף שהופקד מטעם הנאשם או על ידי אחד הערבים במסגרת תיק זה או במסגרת אחד מתיקי המעצר הקשורים אליו יוחזר לידי הנאשם או הערב הרלוונטי, כפוף לכל מניעה חוקית אחרת, לרבות עיקול.

ניתן היום, ח' שבט תש"פ, 03 פברואר 2020, בנוכחות הצדדים.